

V C
3235

67

Q. 161. (12)

III, 58

Vc
3235

DISCURSUS
VTCVNQVE
JURIDICUS

ET HUIC OPPOSITUS

Discursus verè Juridicus

Uterquè

DE SUCCESSIONE JULIACENSI
CONSCRIPTUS:

Quorum alter quidem prætensionis BRANDEBUR-
GICÆ ASSERTIONEM: alter verò ejusdem
REFUTATIONEM complectitur.

Authore

JOHANNE JULIO MONTENSE.

LUBDUNI,

APUD J. L. SEBUSIANUM.

ANNO *Salutis Humanae.*

MDCCXIII.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE (MAGD.)

DISCURSUS

ATQVE

JURIDICUS

ET HUIUSMODI

DE REBUS

IN

DE SUBSISTENTIA JURIS

CONSTITUTIONIS

IN REBUS

ET ALIIS

REBUS

ET

JOHANNES

Handwritten stamp or signature, possibly a library or ownership mark, located in the lower-left quadrant of the page.

LEIBNIZ

ALPH. J. E. STEINHAUS

ALPH. J. E. STEINHAUS

ALPH. J. E. STEINHAUS

3

DISCURSUS
UTCUNQUE JURIDICUS,
SUPER PRAENOBILI ET CELEBERRIMA
*Successione Juliacensi, Utri Principum illa hodie
competat?*

AUDENT brevitate moderni, & analytica methodus ut omnium optima, sic Juristis in responsionibus est propria; Etenim ferro viam aperit, qui per contraria transit. Breviter igitur & analyticè, non operosè & grandiloquenter, in praesenti placet dispicere: Utri Principum, Electorine Brandenburgico, vel Palatino Neoburgico (hi enim ut ante alios praetendunt, sic & possident) terrarum Juliacensium successio debeatur? talis enim controversia etiamnum indecisa pendet, ut desuper discursus labor frustraneus videri non possit: In eius verò decisione ita versari quemque virum bonum decet, ut quicquid est ultro citroque rei gestæ seu facti, quicquid etiam juris inde emergentis, ingenuè fateatur, non dissimulet, non calumnietur, vel detorqueat.

Et praedictam successionem Electori Brandenburgico, nomine Uxoris, in solidum deberi puto. Huius sententiæ rationes refero ad tria capita, Jus sc. Majoratus seu Primogenituræ, Pactum Unionis, & Pacta Dotalia.

4

Primò quantum ad jus Maioratus, successiones tam Clivenses quàm Juliacenses eidem antiquitus subiacent, h. e, primogenito, vel eius linea deficiente, primogenitæ deferuntur. Postquam enim *anno 1496.* occasione nuptiarum Mariæ Juliacensis & Johannis Clivensis, utræq; terræ ex pacto Principum cum subditis cœperunt uniri & indivisibiles esse, hoc ius iis simul est illatum, utpote sine quo earum Unio non conservari, nec ad posteritatem transmitti poterat, quippe quod ita natura comparatum sit, ut totum dividendo pereat. Unde id ipsum ius prædicti Coniuges, eorumque filius Dux V Vilhelmus uterq; successivè in suis ante-nuptialibus dispositionibus inter liberos de post studiosè observarunt, successiones iuxta illud formâdo, easq; primogenitis, etiam fœminis in defectu masculorum deferendo; ut una eaque sola familia Juliacensis, ante alias illustres Germaniæ familias (in quibus liberi communiter masculi æqualiter succedunt, nisi in feudo Electoratus & feudo Regni) huic iuri iam assueverit. Quapropter in præsentis quoque successione id ipsum omninò observandum venit, nec à primogenitæ F. stirpe, cui semel est acquisitum, quamdiu illa durat, divelli debet aut potest, *2. feudor. 50. de natura success. feud.* Et ita ordo non tantum naturæ, divinæ legis, *Deut. 21. vers. 17. Genes. 49. 7. 2. Paralip. 21. v. 3.* & canonici iuris, *c. licet extr. de voto:* sed omnium ubique gentium nota consuetudo postulat: nec aliàs temere recedendum ab eo, quod diu æquum visum est *l. 13. §. fin. ff. de extraord. cognit.* quodq; observantiâ retrò laudatissimorum Principum per tot annos est frequentatum; quia hoc consuetudo est & præscriptio ius tribuens. *l. 35 ff. de legib.* & antiquitas vim legis habens, *Hostiens. plenè notat in c. quanto, & facit l. pergit. C. de sepul. violat. §. fin. Instit. de adoption.*

At

At verò hoc ius Maioratus non videtur competere
 fœminis, nec per earum lineam vagari posse, sed solius
 masculinitatis esse proprium. Resp. imò & competit fœ-
 minis, quoties (subiectum eius) successio in suo genere est
 fœminea, qualis utique hæc nostra est. Ad eam enim
 vocantur filia privilegio successorio Caroli V. Imperat.
 de anno 1546. quarum inibi laxa succedendi qualitas &
 habilitudo ex paritate rationis (ne maiora feuda divi-
 dendo pereant) per huiusmodi ius Maioratus tam re-
 stringi & potest & debet, quàm in masculis, si tales hodiè
 essent, *l. illud. 32. ff. ad l. Aquil.* Sic enim, ut obscuri facti non
 est, V Vilhelmus ultimus Dux Juliacensis & Sibylla Bran-
 denburgica coniuges, filia suæ Mariæ: Maria & Johannes
 Clivensis itidem coniuges, filia suæ Sibyllæ Saxonica: &
 omnium novissimè V Vilhelmus & Maria Austriaca con-
 iuges, filia suæ Mariæ Leonoræ Borussicæ Primogenitis,
 in defectu masculinae lineæ, hoc ius detulerunt, equidem
 non novo iure seu exemplo. *Angli enim, Bohemi, Poloni,
 Geldri, Belgæ, Hispani & omnes populi quotquot imperia & suc-
 cessiones sexu non distinguunt, idem ius in fœminis usurpant:
 Henricus VIII. Rex Angliæ patrum nostrorum memoriâ, in
 defectu masculinae lineæ Eduardi, eidem Mariam primoge-
 nitam, & huic Elisabetham secundo genitam, nuper de-
 functam, substituit, & ad regnum, in solidum capessendum,
 non aliter quàm secundùm ætatis prærogativam, h. e. ius Majo-
 ratus, vocavit, &c.*

At verò sic privilegium successorium & hoc ipsum ius
 Maioratus inter se committo. Resp. imò non minus hic
 quàm in linea masculina, non & minùs quàm regulam
 & exceptionem inter se: adeò successionem ius Maiora-
 tus nec in hac nec in illa linea tollit, sed restringit tan-
 tum.

Secundò, serenissimus Elector habet pro se jus illud Unionis (malè privilegium dixeris) die vralte Unions Vertråg/ quæ Principes cum subditis, ut ab initio dixi, e-
rexerunt, Cæsares postmodum Ferdinandus anno 1559. Maximilianus anno 1566. & Rudolphus anno 1580. con-
firmarunt hoc modo, daß so lang die Succession Herzog
Wilhelms Erben/ von Ihrer F. S. posteritet/ in absteigender
Linien/ weren vnd verhanden seyn würde/ die Fürstenthuma
ben vnd Landen Gällich/ Cleve/ Berg/ Marck vnd Ravens-
perg zusammen vniert vnd gantzlich beneinander/ vngesondere
vnd vngetrent bleiben sollen.

Diese Unions Vertråg vnd derselben Confirmationes
müssen nohtzweglich in terminis habilibus, salvo sc. jure
Majoratus, geschehen zu seyn/ verstanden werden. Eius enim
ibi Cæsares non meminerunt, tantum abest, quod sustu-
lerint aut mutarint. Quod ergo mutatum non est, quare
stare prohibetur? *l. sancimus. C. de testam.* Ist dem also/ so
seynd Ihre Churfürstl. Durchl. vermög solches für vnd für
wehrenden Majorat Rechteus/ dieser Unions Vertråg allein
sehig/ vnd dieselbe kommen Ihr allein zu statten/ als bey wela-
cher die linea primogenita allein zu finden. Nec verba, von
Ihrer posteritet in absteigender Linien/ ullo colore juris ad
masculos solos referri possunt, ac si sensus esset, terras nō
in fœminis, sed in masculis tantum unitas censerit. Nam
appellatione *descendentium* veniunt omnes in infinitum,
tam nati ex fœminis, quàm masculis. *Nov. 118. c. 1. l. fin. C. de
legit. hered.* & in fœminis quoque familiarum est posteri-
tas, quas sobolis procreatione & propagatione consti-
tuunt, licet ratione eius, quod in maritorum potestatem
transeant, earundem dicantur esse finis. *l. 195. ff. de verb.
signif.* addo quod priusquam Cæsares Principi pactum
Unionis confirmarunt, id fœminis quodq; competiit, *ut*
pater

patet supra: ergo & nunc competit. Confirmans enim nihil novi dat, c. quia intentionis. extr. de privileg.

Tali verò & tanto Unionis pacto serenissimum Electorem quam fortiter inniti decet. Si enim id sibi eblan-
diri patitur, ut subsequatur terrarum divisio (quæ tamen
sine consensione **der Ritterschafft vnd Stätte** fieri nõ pos-
set, *l. sicuti. C. de oblig. & action. l. nihil tam naturale ff. de re-
gulis jur.*) quam protinus & jus Maioratus ipsi evanescit,
prætensionis suæ non minimum fundamentum, ut super
eo non habeat se amplius fundare, utpote quod hoc sine
illo esse non potest. Quî enim unus habebit id, quod in-
ter plures dividitur? erit & tum actum de jure Pactorum
dotalium, quæ nisi stante terrarum Unione vix sustine-
buntur. Summa, Unione sublata, successio hæc ad causam
intestati recidet, quo casu ex jure communi Neobur-
gus, Bipontina, Borgavus, omnes isti ut unà succedant,
necessum est, tantumq; quilibet eorum auferat, quantum
Electo solus, solutis dotibus, ablaturus fuisset, adæquatis
sc. omnium juribus & gradibus inter se, ut ubi æquales
gradus, ibi & æquale jus: ubi æquale ius, ibi & æqualis suc-
cessio necessariò sit inducenda. **Soll derhalben bey Leib sein
Theilung geschehen/ sondern vber dis Unions Recht an sey-
ten Ihrer Churf. Durchleucht. starck gehalten werden.**

Tertiò sunt pacta dotalia Borussica, Neoburgica & Bi-
pontinica, quæ quamdiu stant, mirum si in hac causa se-
renissimus Elector non vincit, vel puero iudice. In iis
dux V Vilhelmus talem seriem successionis inter liberos
ordinavit; idque more maiorum pro conservatione Ma-
ioratus & Unionis, quibus terras suas antiquitus sciebat
affectas, ut sc. mortuis filiis suis, & sic deficiente primoge-
niti linea, primogenita filia (modernæ Electricis mater)
eiusq; hæredes omnes, suas terras habeant, sororibus ex-
clusis,

clusis, & certa pecuniæ summa iis in dotem assignata: quod si verò contingat illam eiusq; hæredes deficere, ut tum secundo genita filia eiusq; hæredes, h. e, Neoburgi, eodem modo quo prima: si & hanc eiusq; hæredes contingat deficere, ut tum tertio genita filia eiusq; hæredes, h. e, Bipontini, & sic deinceps, succedant. Accurata & utrobiq; iusta hæc est paterna dispositio, sive priora iura Maioratus & Unionis, sive patriam potestatem spectes. Parentibus enim arbitrium dividendæ hæreditatis inter liberos adimendum non est, *inquit Imp. in l. 8. C. de inoffic. testam.* adeò ut qualis qualis eorum voluntas, quam testamento non immutarunt, inter liberos ius faciat. *l. hac consultissima. §. ex imperfecto. Ibiq; Dd. C. de testam.* Cui, propter reverentiam paternam & obsequium, contravenire iura nefas esse putant, etiam in casu quando uni liberorũ minus quam alteri est attributum. *l. quoties. C. fam. hercisc.* Et tali paterne voluntati & dispositioni si pactum, si consensus, si subscriptio, si sigillatio ex parte liberorum accedat, universum negotium incidit in synallagma; seu certam obligationis speciem, contractum scilicet, cuius sicut ab initio potestas est habendi, vel nõ habendi, sic renunciare constitutę semel obligationi non licet. Dum enim aliis consentimus, iura nostra perdimus, & aliena fortificamus, *l. 26. C. de administr. tut.* **Warauff dann in facto unuerneinlich wahr/ daß die zwente vnd dritte Töchter / vnd deren Herren Ehegemalen / seht gedachte Väterliche disposition / in ihren pactis dotalibus, so alle nach den ersten Preussischen Ehepacten seynd formiret worden / Contracts weiß belibet / vnd mit Fürstlichen Händen vnterschrieben / ja auch durch der Ehur: vñ Fürstlichen darzugezogenen Beystandes Freunden subscriptiones, alles nach außweissung der Originalen bestättigt; & Neoburgus quoq; sacris nuptialibus Bipontinici**

tinici interfuit cum intelligentia & sine contradictione; quinimò in iisdem pacta sua dotalia iteratò confirmavit, cuius generis actus maximæ importantiæ & effectus de iure esse solent. *Vulgat. l. balista. ibiq; Dd. ff. ad SC. Trebell.* Nimis ergo grave esset tantam contractus, & geminati assensus fidem fallere. *l. i. ff. de pact. l. i. ff. de constit. pecun.* quã cum omnibus, tum verò Principibus inviolabilem esse oportet, utpote quod iis Pilati verbum, *quod scripsi, scripsi*, conveniat, quodq; ex lege conventionis, ad instar privatorũ, velint nolint, teneantur. At verò terræ Ducis V Vilhelmi erant tunc; & nunc sunt feuda imperii; in feudis autem cessat omnis vasalli dispositio, quantumvis sit testamentaria. *l. feudor. 8.* ne ordo succedendi, qui non ex dispositione vasalli, sed ex investitura prima æstimari solet, conturbetur aut immutetur: quod si ita est, præacta dispositio paterna pro infecta habebitur. *l. non dubium. C. dell.* Resp. Non omnis vasalli dispositio in feudis cessat, modò fiat inter vocatos in prima investitura, *sic tenet cõmunis feudistarum schola. Isern. 2. feud. 39. Dec. cons. 395. Menoch. cons. 104. vol. 1. & passim omnes.* Quo casu ordo succedendi tantum abest quòd mutetur, ut potius dispositione confirmetur, cum illa sit nõ contra, sed iuxta primam investituram, adeò ut hinc pater vasallus de feudo, etiam ex pacto & providentia antiquo, ius disponendi inter liberos habeat, *Isern. Alvar. & Præpos. in c. 1. de prohibit. feud. alien. per Frid.* quod totum tantò minus habet dubii, si consensus domini accedat. *l. in re mandat. C. mandat.* Talis autem tota est Ducis V Vilhelmi, patris vasalli inter filias, utpote vigore præacti privilegii Carolini, in prima investitura vocatas, dispositio, cui & ipsius domini feudi accessit consensus & confirmatio, si modò hoc est confirmare, & vim legis dare, quod Imperator per epistolam &

B

subscriptionem statuit, vel cognoscens de plano, interlocutus est, *l. 1. ff. de constit. princi.* Postquam enim Baro de **Winnenberg** ex nuptiis Borussicis ad aulam legatus reversus fuisset, & de pactis earundem Imp. Maximiliano felicissimæ recordationis, retulisset, Imperator Principi, eiusq; illustribus liberis gratulatus scribit, (*extat in epistola archivo Iuliac.*) placere sibi pacta nuptialia, cum oblatione ulterius ea confirmandi, si opus.

At verò in iure civili quoq; hoc idem genus pacti, *ut filia dote contenta, aliud ex hereditate paterna non speret, nec ad eam regressum habeat*, disertè improbatum est, *l. fin. ff. de suis & legit. hered. l. 3. C. de collat.* Quo iure ut pacto non datur, sic non adimitur hæreditas, unde videtur consequens, si omnes actus legitimi requirunt potestatem iuris, & facti simul, Ducem V Vilhelmum suis pactis dotalibus secundo, tertio & quarto genitis filiabus ius successionis mutare non potuisse. **Dagegen ist zu wissen/dass die jetzige Rechte viel Abfall und exceptiones haben/die jederzeit den general Rechten vorzuziehen** (hoc potissimum habetur, quod ad speciem directum est) **nemblich vnder andern auch diese/** ut huiusmodi pactum de non succedendo, teneat omninò, si dos competens, h. e, non minor legitimâ filia à patre sit assignata, *d. l. 8. C. de inoff. testam.* & pater vivus tantum ipsi contulit, quantum satis est; tum enim ne iudicium eius inquietet, doli exceptione repellitur. *l. 1. §. 3. ff. si à parent. man.* Secundò, si filia tali pacto consenserit, voluntatemq; adhibuerit. *l. fin. ibi: nisi ipse C. de pactis.* Utraq; exceptio in Neoburgo vera est, dotem utiq; competentem accepit assignatam, sin minus, agat salvâ dispositione paternâ, ad dotis supplementum ordinario remedio, conditione sc. *ex l. omnimodo C. de inoff. testam.* Pacto etiam tali con-

sen-

sentit, idq; iurato credo. (*ut merito contra eum locus sit capitulo quamvis. de pactis. in 6.*) Vel facta promissione de renunciano, quo casu est ex stipulatu actio, vel ex moribus adversus eum conditio.

Zu dem allem seind doch solche Vorwortten vnd gedinge/ daß die Töchter mit einem bestimbten Pfennig/ oder sicherer Erbschafft außbestadt/ vnd dardurch von den Erbfällen der Väterlichen Güter (*modo ad id consenserint*) außgeschlossen seyn sollen / als ein löblich herbracht gewonheit / den Fürstenthumb Göllich vnd Berg/ in der Ordnung sub tit. Von Heuraths Verschreibung / durch Keyf. Manestee allergn. approbirt. Daher desto weniger die Preussische Ehe pacta oder Väterliche dispositiones, als in hoc passu solchem juri patrio consuetudinario gemeeß / können impugniert werden. Princeps enim consuetudine suorum subditorum, non minus quàm jure communi ligatur, & ea in suo territorio uti debet. *l. 4. C. de ll. l. omnes populi, ff. eod. Bouer. sing. & Statutum num. 5.*

So bleibts dann endtlich dabey / daß Weylandt Herzog Wilhelm hochseligen Andenckens / sein Landt vnd Leuth auff die Elteste Tochter vnd Ihre Erben/ zu conseruation des vralten Gölischen Majorat: vnd Union Rechtens / hat transferiren vnd bringen mögen / von Rechtswegen / vnd daß dershalden solche disposition in kein Weg Rechtens könne durchlöchert oder impugniert werden. *Equidem ut mens ejus, sic & verba ibi clara sunt, ut in iis disputatione vel coniecturis planè opus non sit. l. ille aut ille. ff. de legat. 3.* Hat Filia primogenita den Fall deficientis masculinæ lineæ nicht erlebt / in dem daß Ihr in Gott ruhende F. G. vor dem Herren Bruder seeligen Todes verfahren / so ist dannoch Ihre Anwartsung oder spes successionis à jure & à patre ordinatæ, Vermög kündigen repræsentation Rechtens / quod

& in feudis locum habet / auff Ihre **Eletste Tochter** / iehige **Fraw Churfürstin** / ohn allen zweiffel transferirt, ja continuirt. adeò sui heredis locus ne punctum quidem temporis vacasse intelligitur. *l. in suis. ff. de liber. & posth.* Also daß dieselbe post purificatam conditionem **der Fall** / nunmehr **des Herren Alwatters einzige Erbin** ist / uti stirps natu majoris, stirpem natu minorum excludens. Auo enim plures primogenitæ, vel primogeniti, nec plures sui heredes esse possunt, cum successio harum terrarum neque communionem, neque divisionem, ut patet supra, admittat, ut in ea verè locus sit regulæ: Uui duo pro solido heredes esse non possunt. *l. 141. de reg. jur.*

Auch irret an diesem allen wie obstehet / das **Räns. privilegium successorium** gar nichts / dann **Herzog Wilhelm Hochf. Andenckens** / hat dasselbig nicht zu dem **Endt außgebracht** / daß damit das **jus Majoratus & Unionis**, so von **Seiner S. G. Vorfahren** introducirt vnd auffgesetzt / soll **auffgehbt seyn** / sondern nur daß in casu deficientium masculorum die devolutio ad filias **destomehr frey vnd vndisputirlich gemacht wurde** / & talis intentio patet inde, quod Unionem, & consequenter ei annexum jus Majoratus, à Cæsaribus de post petierit, & desuper dispositionem suam fundaverit, daß alles **vergebens laborirt wer** / wann **vermög Wörtlichen Inhalts** des privilegij, die successio in partes **geschehen solte** / welches nicht zuvermuthen / weniger von **Ihme Herzog Wilhelm gemeint worden**. Sed quid? si Neoburgus super hoc privilegio solus se fundet, jus Majoratus & Unionem sibi soli, tanquam primogenito masculo applicando, exclusis cæteris omnibus, propter verba: **Oder wo derselben (Töchtere) keine dazumal (sc. in defectu masculinæ lineæ) im Leben weren** / vnd aber von **einer oder mehr Ehelich geboren Leibs Erben vorhanden** / daß
also

alßdann auff dieselbe Seinen **E. Töchter** nachgelassene
Männlichen Leibs Erben / so derselben zeit im Leben seind/
 (die Landen) fallen sollen. Hic breviter & solidè resp. Pri-
 vilegii successorii, in parte qua disponit, duos esse termi-
 nos seu capita, 1. Ut deficientibus masculis filia 2. Ut fi-
 liabus deficientibus earum liberi, h. e. nepotes & neptes
 Wilhelmi Ducis succedant, & qualiter. Iam verba recen-
 sita evidentissimè pertinent ad caput secundum, quod
 non aliter quam cum suo modificato: **Wo derselben da-**
zumal keine im Leben weren / accipias necesse est, h. e. tum
 demum in successione nepotum & neptium, omisso jure
 Majoratus, masculum preferendum, si nepotes & neptes
 soli sine materteris inter se concurrunt, & talem casum
 hodiè non habemus, vivunt enim adhuc tres matertere.
 Ergo pessimè & imperitè nimis talis modificata disposi-
 tio Cæsaris, in casu secundo, trahitur ad præsentem suc-
 cessionis casum primum; cum dispositio quælibet certo
 modo, & ad certum casum limitata, extra illum casum
 non debeat sortiri effectum. *l. 1. 2. 3. C. de donat. quæ sub mo-
 do. & Dd. comm.*

Nec est quod instetur, masculorum in materia feudali
 semper meliorem & potiozem conditionem esse, quàm
 foeminarum. Hoc enim verum est, nisi aliter, (ut hic) sit
 conventum vel dispositum: utique in stipulationibus, &
 cæteris omnibus contractibus id sequimur, quod actum
 est, & pacta legales destruunt. *l. 1. § 6. ff. depos.*

Gesetz demnach nicht aber gestanden / daß Pr. Neobur-
 gus einig jus quæsitum auß offgedachtem successorio Pri-
 vilegio à part formalisiren kôndte / so hat doch dessen / so viel
 es ist / Ihre **F. G.** sich begeben / in deme daß sie contrariam
 dispositionem paternam obangedeuter massen / per viam
 contractus angenommen / vnd **Ihrem** favori pro se intro-

ducto gleichsam / oder revera renunciirt, quod unicuique
 est licitum, ut renuncianti non detur regressus. *l. pen. C. de
 pact.* adeò ut paciscendo conditionem nostram in iis, quæ
 non publicam læsionem, sed rem familiarem respiciunt,
 deteriorem facere impunè possimus, *l. 7. § 1. ff. eod.* Ihre
S. G. aber/haben tempore nuptiarum suarum des privile-
 gii successorii, daß darin die Succession den Töchtern auff
 die Fall bengelegt sene/ kein wissenschaft gehabt/ *ut hoc scriptis
 proditum est*, ergo ignorantiam nihil imputandum. Resp. Re-
 vera talem ignorantiam oportuit Ducis V Vilhelmi cul-
 pâ, ne quid dicam gravius, evenisse, Ob nun ein solches
 vermuthlich/ daß Hochged. Herzog / so in zeit seiner Regie-
 rung / wegen Fürstlichen löblichen verhaltens im H. Reich
 gnugsam bekent / in dem hochwichtigen Heurathswerck / so
 Sein S. G. mit Rath Käns. Mayest. gehandelt / vnd mit
 Underhandlung vnd belieben Ihrer selbst Râthe / auß wol-
 bedachtem Muth beschlossen / sich einer solcher insimulter/
 vnbilligkeit vnd gefehrlicher verheellung vnder seinen eigenen
 Kinderen solle gebraucher / vnd sein deposition vnd ansehn-
 liche Ehepacta, auff barwfällige Gründe gegründet haben/
 ob das alles / sag ich/wol vermuthlich senn könne / apud cor-
 datioem quemq; esto iudicium. Quinimò illa juris & de
 iure est præsumptio, patrem nunquam dolosè cum libe-
 ris agere, aut eos decipere velle, sed semper consilium
 pro iis capere. *l. nec ea. §. fin. ff. ad l. Iul. de adult.* idq; pro-
 pter affectionis caussam, quæ omnem suspicionem frau-
 dis cessare facit. *l. 67. §. 1. ff. de rit. nupt.* propterque amo-
 rem paternum, quem iura tam vehementem credunt,
 ut nullus amor alius sit, qui eum vincat. *l. fin. in pr. C. de
 eurat. furios.* Huic igitur fortissimæ præsumptioni tanti-
 sper standum est, & secundum illam Serenissimus Ele-
 ctor se conformat, donec contrarium, juramento fortè
 sup.

suppletorio, probetur. Non enim illa, quæ in conscientia nostra consistunt, aliter probari possunt. *c. nulli. de elect. & ibi Canonistæ in 6. Resp.* Imò in tam arduis causis, qualis est hæc, huiusmodi suppletoriis iuramentis locus non est. *Ita notant gloss. & Panorm. in c. mulieri. extr. de Iureiur. Alex. in cons. quoniam abunde. 143. vol. 2. Zas. cons. Casus talis. 3. lib. 2. & Dd. comm. in l. admonendi ff. eod.* Quid ergo? servetur illud: *Non deteges pudenda parentum tuorum,* & (ut pro Serenissimo Electore discursum concludam) fiat decisio huius successionis iuxta ius Maioratus, Unionem, & Pacta dotalia, seu Paternam dispositionem; cæteris verò filiabus. (inter quas, si in hoc puncto successionis cum Serenissimo Electore considerentur, respectu eius, nihil omninò est differentiæ) fiat solutio secundum obligationis modum, in pecunia seu precio, quo res omnes æstimantur. *l. 1. ff. de contrah. empt.*

FINIS.

DIS-

DISCURSUS VERE
JURIDICUS
DE SUCCESSIONE JULIACENSI.

Non ita pridem prodiit in lucem Discursus quidam de Successione Juliacensi compositus, cujus auctor cum eum Juridicum verè appellare non posset, utcunque Juridicum nominavit, utpotè contra Juris recepti & usitati regulas & normam conscriptum: Nam ut tantum evincat ejus auctor, prædictam successionem Electori Brandenburgico, uxoris nomine, in solidum debèri: omnia Juris cum naturalis, tum civilis præcepta atque axiomata negligit: Alteri adimit, quod alteri tribuat: Alterum offendit, ut apud alterum gratiam ineat: Jus novum: jus in Sacro Romano Imperio nunquam receptum: Jus Germanis Principibus incognitum, sed potius per contrariam consuetudinem rejectum, & semper pro iniquo habitum; Jus, inquam, Majoratus hic attendendum asserit: Quin imò Fœminam ipso jure feudi incapacem, ad feudalem successionem æquè ac Allodiam admittit; Et non solum admittit, sed etiam Materteris, licet nominatim ex gratia Cæsarea vocatis, & quod plus est, proximioribus; licet ipsa mi-

C

nimè vocata, atque etiam remotior sit, præfert. Denique non solum Materteris, sed etiam contra iuris feudalis principia, ipsarum masculis heredibus anteponit: Jus (rursus dico) Maioratus tale statuit, quod non particulam duntaxat aliquam præcipiat, sed totum hereditatis assem absorbeat: Interim successionem allodiam cum feudali confundit: Possidere, & in possessione esse æquiparat: Ex unione Principum & subditorum, personalem contra omnem rationem unionem, Terrarum & Jurisdictionum realem fingit: Pactis & conventis Principum, atque etiam gratiis & privilegiis Imperatorum alium sensum atque intellectum, quam paciscentes & concedentes voluerunt, aut unquam etiam cogitarunt, adscribit: Dominis harum Terrarum, contra expressa Maiorum placita, Decreta & privilegia, liberam alienandi suos Ducatus & subditos potestatem, absque Ordinum, atque etiam, quatenus sunt feudales, Imperatoris consensu & approbatione concedit: Exterarum gentium & populorum consuetudines Legibus & Moribus Romani Imperii præponit: Statuta nova, & suæ causæ ferventia, pro arbitrio cudit: Imò Principes & Dominos ipsos subditorum suorum statutis & moribus subiicit: Ex pactis & privilegiis diversis & compatilibus, contra doctrinam Logicorum, adversa & incompatibilia efficit: Separationem & distinctionem Ducatum, divisionem & mutilationem, quin imò destructionem eorum appellat: Principum & privatorum pacta & contractus pari iure æstimat: Heredis vocabulum in materia feudali ad fœminam extendit: Renunciationes conditionales pro puris habet: sub iisdem complectitur, de quo nihil est actum, ac ne cogitatum quidem.

Sed ut lectorem ad assentiendum his, & pluribus aliis
 iuris

iuris Paradoxis commoveat in præfatione, primùm ex compendio & brevitate scripti eius benevolentiam captat, sed frustrà: quia Juris Consulti veteres, in suis Responsis, non tam brevitatem, quàm veritatem orationis spectârunt: Nunc quidem paucis, nunc verò pluribus, verbis, prout negotii, de quo agebatur, ratio & necessitas postulabat, utentes: Id quod etiam Neoterici doctiores & probatiores ferè imitantur.

Deinde ex forma Methodi nimirum analytica benevolentiam aucupatur, quam in scriptis Juris Consultorum ipse arbitratur optimam; sed itidem frustrà; quia statum controversiæ non distinctè, non plenè, non iuridicè, proponit, sed confusè; sed mutilatè; sed informiter: id quod ad veram methodum minimè est accommodatum.

Tertiam causam ex eo sumit, quòd se præstitisse asserit in decidendo Boni Viri officium; Sed rursus frustrà: quia res ipsa loquitur, quòd hac in parte magis favorem & gratiam potentioris, nimirum Domus Brandenburgicæ, quàm vel iustitiam vel æquitatem causæ; magis spem privati commodi, quàm eius, qui bono iure nititur, emolumentum respexerit: quod certè vir bonus nec unquam fecit, nec unquam faciet; Utpotè qui Consulta Patrum, qui Leges Juraq; servat, ut testatur Horatius *lib. 1. Epist. ad Quint*: Vnde & rectè scripsit Alexander *Cons. 33. n. 3. lib. 1.* Boni viri esse, in quacunque causa charitatem & æquitatem spectare; Et secundum Decium, tanta esse debet in Bono Viro æquitas & iustitia, ut in re aliena id agat, quod in re propria præstaret, *l. in personam. §. 1. ff. de R. I.*

Quæ singula uti se habeant, agè per partes penitiùs inspiciamus; Et quidem de veritate vel falsitate huius decisionis satis constabit, ubi benevolus Lector, utriusq;

partis fundamenta & argumenta plenè cognoverit, & inter se diligenter contulerit.

Ad Methodum verò quod attinet, non ignoravit Auctor, postremum Ducem Iuliae, Cliviae & Montium, Johannem Wilhelmum, felicitis recordationis, de cuius successione quaeritur, eiusmodi hereditatem post se reliquisse, quae simul & allodialia & feudalia bona complectitur, & quidem feuda amplissima, Feuda, inquam, Regalia & dignitatum, à Sacrosancto Imperio dependentia: Cum igitur inter successionem feudalem & allodiam longè maxima sit differentia, in proponenda facti specie, secundum leges Logicas, utique distinctione uti debuit, non diversas hasce successionis species coniungere, vel potius confundere. Non ignoravit praeterea, quatuor esse Ducissas, non duas tantum, de hac hereditate principaliter contendentes, nimirum sorores tres, Annam Neoburgicam, Magdalenam Bipontinam, & Sibyllam Burgoviensem, Itemq; Annam, Serenissimi Electoris Brandenburgensis coniugem, sororis Mariae Leonorae iam pridem defunctae filiam.

Itaque hypothesein ad omnes pariter, non ad duas tantum accommodare debuit; quasi verò reliquae duae hoc litis consortio non continerentur. Undè manifestè apparet, Auctorem (quod iam antea dixi) contra regulas methodi, imò contra officium Boni viri & sacerdotis iustitiae, statum controversiae non distinctè, non plenè, non iudicè, sed confusè, mutilatè, & informiter proposuisse: Imò statim ab initio sororibus junioribus sine ulla causa spem omnem successionis per praedictum ademisse.

Quod enim de possessione Brandenburgensi & Neoburgensi adfert, non est tanti momenti, ut praedictis sororibus

roribus

roribus junioribus ullum præjudicium, ne quidem in possessorio afferre possit, iis ex causis, quas hoc loco in specie exprimere nihil attinet. In primis autem, quod apud Juris Consultos aliud est possidere: aliud in possessione esse, & illud quidem in jure, hoc verò in facto consistit.

Sed perpendamus porrò, An auctor etiam in iis, quæ sequuntur, boni viri officium præstiterit. Sanè satis confidenter, successionem prædictam Electori Brandenburgico nomine uxoris in solidum deberi, pronunciat.

Sed per quas rationes? Tres, inquit: Nam & jus Majoratus seu primogenituræ, & pactum Unionis, & Conventiones dotalitæ hoc exigunt: Aliud non permittunt; adjiciens, nullum esse dubium, quin successiones tam Clivenses, quàm Juliacenses, Juri Majoratus subiaceant, hoc est, primogenito, vel eius linea deficiente, Primogenitæ deferantur; Audio: sed nihil aliud quàm Problema & præsuppositum, in ipsius auctoris cerebro fictum atque excogitatum.

Probationes cedò; Postquam enim (ait) Anno &c. 1494. occasione nuptiarum Mariæ Juliacensis, & Johannis Clivensis, utræque Terræ ex pacto Principum cum subditis cœperunt uniri & indivisibiles esse, hoc ius simul est illatum: utpotè sine quo eorum unio nec conservari, nec ad posteritatem transmitti poterat, quippè quod ita natura comparatum sit, ut Totum dividendo pereat; Hætenus discursus utcunque Juridicus.

Primum velim scire, An auctor huius scripti, literas super hac unione confectas, vel earum exemplum, unquam viderit; si vidit & legit, iterum ab officio boni viri deflexit, quòd sensum & intellectum aliter, quàm verba sonant, detorquet; si non vidit, notam temeritatis non potest effugere, quod de non benè comperta certi ali-

quid adseverat. Atque Auctoꝛibus huius unionis, nimirum V Vilhelmo & Johanni, Juliae & Cliviae Ducibus, focero & genero, nunquam in mentem venit, Terras suas unire, & indivisibiles facere, sed potius foedus perpetuum & hereditarium pro se & suis subditis inire, vel potius iam dudum à Maioribus suis initum, & semper inviolabiliter custoditum renovare.

At in quem finem? ut cum Domini & possessores, tum subditi & incolae, eorumque omnium heredes & posteri, in perpetuum inter se pacem, amicitiam & concordiam colerent, iis pactis & conditionibus, quae utriusque partium visae sunt & necessariae & utiles.

Videat Lector ex adiuncta copia, saltem initium, medium & finem istarum literarum (integras enim edere nimis longum foret, & tedium pareret.) Aliam mentem, aliam contrahentium voluntatem vel intentionem non fuisse, manifestè intelliget: Assentatoris huius interpretationem fictitiam & falsam esse deprehendet. An non magna est perversitas, vel potius insania, ex unione Principum, eorumque ordinum, statuum, civitatum, & subditorum unionem, & quasi conglutinationem plurium Ducatum & Comitatum, hoc est, ex pluribus destructis & corruptis unum idemque indivisibile corpus velle efficere? Idque contra expressum contrahentium finem & scopum, qui sanè luce meridianâ clarius ex eo apparet: quod auctores unionis seu confœderationis istius disertis verbis uniuscuiusque Ducatus & Comitatus Regalia privilegia, immunitates, officia, leges, statuta, consuetudines, sigilla, iura, dominia, atque omnia ex his dependentia, nihilominus in perpetuum voluerunt esse salva, illaesa, interque se separata & distincta.

Et longè manifestius hoc ipsum evincit, quod uterque
Dux,

Dux, nō obstante istâ unione, suos respectativè Ducatus & Comitatus ab Anno 1496. usq; ad annum 1511. (quo Dux V Vilhelmus vitam cum morte commutavit) seorsim, ut antea semper, possedit atq; administravit.

Imò quod & sequentes Principes, parens nimirum & filius, dum vixerunt, Juliacensem & Clivensem Ducatū, & Archivis: & Cancellariis: & officiis: & dignitatibus: & Comitibus provincialibus: & deniq; rebus omnibus aliis semper distinxerunt: quæ separatio & distinctio etiam hodiè adhuc durat, ut vulgò notum est.

Idem voluit Dux Johannes Clivensis, cū in Anno 1526. filiam suam Sibyllam primogenitam, Johanni Frederico, Duci Saxoniae elocaret, ut eius matrimonii pacta dotalia testantur; Cur igitur non licuisset Duci V Vilhelmo, in desponsatione filiae suae primogenitae, Mariae Leonorae, Ducissae Prussiae, eodem iure uti?

Respondeo, V Vilhelmum Juliacensem, primogenitā suam filiam reliquis junioribus, si quas ipsi postea nasci contigisset (quod tamen non est factum) prætulisse, nō vi unionis, aut quod ex recepto iure Maioratus ad hoc teneretur (id quod auctor huius scripti, ut indubitatum, asserit, falsum tamen esse constat, quod unio ipsa neq; expressè, neq; tacitè hoc exigat) sed quia ipsi tum ita placuit, non quidem ex necessitate, sed ex libera prorsus voluntate.

Quod etiam Johannes Clivensis, V Vilhelmi filius, in elocatione filiae Sibyllae, Anno 1526. est imitatus, non tam per unionem, velius Maioratus compulsus, quam Electoris Saxoniae hortatu & persuasione ad hoc inductus: quo eventu ea, quæ postea secuta sunt, satis superq; demonstrant.

Sed fortè replicabit Auctor: quo igitur iure, & quâ
con-

conscientiâ modernæ sorores Juliacenses & Clivenses, iuniores infringere, aut repugnare audebunt, quòd parenti ipsarum communi, Wilhelmo Juliacensi, iuxta pacta Prutenica, in filia sua primogenita, Maria Leonora, eodem modo placuit?

Dicam quod res est: duo aut plures cum faciunt idem, non esse idem: sed quid ita? Multæ sunt diversitatis rationes, sed una præcipua: quod V Vilhelmo Juliacensi seniori sic visum fuit, eo & non alio tenore, ut scilicet saltem una, & quidem primogenita filia, universaliter succederet, reliquæ congruas saltem dotes acciperent, privilegium successorium ab Imperatore Maximiliano primo Anno &c. 1508. petere & impetrare. V Vilhelmo verò Nepoti magis placuit, omnes suas filias hac in parte æquales facere, & unam aliis non antepone: optimâ sanè ratione; quia & naturalis æquitas, & iuris civilis dispositio, atq; etiam totius Germaniæ recepta consuetudo, hanc succedendi rationem non solum in privatis personis, sed etiam in Ducibus & Comitibus (Regnis & terris Electoralibus solis exceptis) etiam in masculis hætenus comprobavit; Cui etiam optimus Imperator Carolus Quintus, communis omnium avunculus, consensum suum lubens præbuit; Fratris neptes, quas ex æquo omnes amavit, hac in parte in æquo iure constituens; Et quia prætensus iuridicus Discursus, hanc generalem totius Germaniæ consuetudinem ingenuè fatetur; probatione autem contrariæ specialis, vel localis consuetudinis, quoad terras controversas, omninò destituitur, non video, quid iunioribus sororibus ultra obiici possit, quod earum iustissimam petitionem quocunquemodo infringere vel elidere possit.

Quod enim de Anglis, Bohemis, Polonis, Geldris (de qui-

quibus tamen nihil certi ausim affirmare) Belgis, Hispanis, & aliis populis in argumentum adducit, planè nihil ad rem facit: quia inter omnes constat, consuetudinem, cùm sit stricti juris, maximè generali iuri vel consuetudini contrariam de loco ad locum, vel de casu ad casum, vel de re ad rem, vel de persona ad personam; multò minus de uno Imperio vel Regno ad aliud non extendi, *Dec. cons. 483. n. 22. Alex. cons. 68. n. 1. lib. 2. eleganter Schraderus in Tract. feud. part. 10. sect. 20. 165. 166. & seqq.*

Atqui posito, non tamen concessio, ius maioratus seu primogenituræ, in his controversis Terris inter masculos olim observatum fuisse: tamen quid hoc ad fœminas? maximè ad illum casum, quo masculi omnes deficiunt, & fœminæ non ex iure proprio, sed ex gratia & privilegio Romani Imperatoris, & quidem certo & definito modo, ad successionem veniunt: Quare sileat Discursus Brandenburgicus, cùm (ut alia pleraque) contra ius & officium boni viri asserit, ius maioratus etiam fœminis competere, quoties successio in suo genere est fœminea: Id enim in nostro casu, teste privilegio successorio Carolino, omnium est falsissimum; Atque hæc de prætenso iure maioratus seu primogenituræ breviter, sed verè dicta sufficiant.

Nunc ipsum Unionis pactum, quod secundo loco pro invictò scilicet fundamento Discursus iste posuit, plenius examinemus.

De eo sic loquitur discurrens Jurista. Secundò, Serenissimus Elector habet pro se ius illud unionis (malè privilegium dixeris) *die vhralte Unionsvertrdg* / quæ Principes cum subditis (ut ab initio dixi) erexerunt; Non enim Principes cum subditis unionem, de qua agitur, sed inter sese, & quidem pro heredibus & successoribus, nec

D

non Ordinibus & subditis suis in perpetuum erexerunt; cui subsecutæ trium Cæsarum confirmationes nihil novi tribuerunt: multò minus privilegio successorio Carolino quicquam derogârunt; Quod ejusmodi est, ut Unionis pactum non mutet, non tollat, sed in perpetuum robur & vires suas retinere patiatur; sive masculi has terras possideant & administrent (ut hætenus) sive ad fœminas successio devolvatur (: ut ex peculiari gratia nunc accidit:)

Errat igitur Auctor huius scripti, sicut & omnes alii, toto cœlo, qui privilegium Carolinum, & pactum Unionis simul stare posse negant, sed tanquam ex diametro contraria sibi invicem opponunt: quia Unionis pactum, quemcunque successorem, sive fœminini, sive masculini sexus, ad observantiam adstringit atque obligat: Alioquin Imperatores Ferdinandus & Maximilianus utrumque uno eodemq; die non confirmâssent; seu, quod idem est, res sibi invicem contrarias simul mandassent: quod planè est absurdum.

Rectè autem hoc loco Discursus Brandenburgicus ominatur, Unione in hoc sensu, quo ipse vult, sublatâ, successionē ad causam intestati (quod de bonis allodialibus intelligo) necessario venturam: & singulas sorores superstites etiam in feudis æquales portiones de jure ablaturas: quod & verum est, & privilegio successorio Carolino omnino consonans.

Restat tertium & ultimum fundamentum, nimirum pactum dotale, à Neoburgo & Bipontino Ducibus plus quàm semel ratum habitum & comprobatum, atq; adeò in contractum & synallagma redactum: quam paternam dispositionem (ut Auctor existimat) valdè accuratam & justam, sive jura majoratus & Unionis, sive patriam potestata-

testatem spectes, filiæ sine nota impietatis infringere aut impugnare non possunt; cum parentibus arbitrium dividendæ hereditatis inter liberos non sit adimendum, & omninò æquitas postulet, ut eiusmodi pacta inviolabiliter custodiantur, secundum Pilati verbum, quod scripsi, scripsi. Rectè ædepol; si eadem mercatoris fortè Coloniensis, vel alterius cuiusquam privati aut rustici; & Principis Imperii, Principis, inquam, Juliacensis, Clivensis, & Montensis esset ratio: Nunc verò cum omnis actus mensurandus sit secundum personarum, rei & reliquarum circumstantiarum qualitatem, naturam & conditionem, vereor, ne parum nostræ causæ inserviant, quæ hoc loco Discursus Brandenburgicus ex iure privatorum recitat.

Primo. Si personam respicias, scias, Domine discurrens, Duces Julię, Cliviæ & Montium nunquã solutos legibus, sed iureiurando semper obstrictos fuisse, atq; etiamnum esse, sua cuique provinciæ à Maioribus accepta privilegia facta tecta conservare.

Secundo. Scias, eosdem non aliter, ac reliquos Principes, communibus Imperii legibus & constitutionibus teneri.

Tertio. Scias denique, his potestatem non esse, Tertio cuique ius suum legitimo modo quæsitum, paciscendo aut disponendo vel auferre vel minuere; id quod ne Imperatori quidem ipsi permittitur.

His positis, dico, Ducibus Julię & Montium, per privilegia eorum terrarum non licere Ducatus suos cum suis pertinentiis, vel in totum, vel ex parte, quocunque modo in alium transferre vel alienare: nisi habitis Comitibus Provincialibus, communis omnium ordinum consensus & approbatio accedat: si dubitas, an ita sit, cum Ordines

ipsi, tùm Archiva Ducalia testimonium desuper perhibebunt, omni exceptione maius.

Hinc est, quòd V Vilhelmus Dux Juliæ & Montium, Comes in Ravenspurg, cùm filiam suam unicam, Mariam impuberem adhuc, Anno 1496. Johanni, Duci Clivensi, & Comiti Marcano despondere vellet, eâ lege, ut se sine filio mortuo, Ducatus sui & Comitatus ad filiam & generum, eorumq; heredes masculos, hoc est, ab una familia in aliam devoluerentur, ab Ordinibus consensum & approbationem horum pactorum dotalium ante omnia impetravit: Id quod tùm subscriptiones, tùm sigilla nomine Officialium, Equitum, Civitatum & subditorum, literis matrimonialibus appensa, manifestè testantur.

Imò ut notum faceret prædictus Dux V Vilhelmus, quanti hac quidem in parte Ordinum suffragia estimaret, nominatim cavuit, ne Filia, mortuo fortè sine liberis genere, secundas nuptias contraheret, nisi & Officiales, & Equites, & subditi in consilium adhibiti, eas ratas haberent: sin minus, homagium & obedientiam ipsi recusarent.

Hinc itidem est, quod Johannes Dux Juliæ, Cliviæ & Montium, cùm filiam suam Sibyllam, Johanni V Vilhelmo, Duci Saxonix, Anno 1526. nuptam daret, Ordines non aliter, quàm salvis privilegiis, & aliis quibusdam conditionibus, pacta dotalia rata habuerint: ut ex literis reversalibus, à Domus Saxonix Advocato anno superiori publicè editis apparet.

Hinc rursus est, quod V Vilhelmus, Dux Juliæ, Cliviæ & Montium, cùm primogenitam suam filiam, Mariam Leonoram, Alberto Friderico, Duci Boruffo &c. An. 1572. desponderet, nominatim se curaturum reciperet, ut consensus

sensus & approbatio ordinum seu statuum primâ occasione sequeretur.

Quod tamen nec ipse, nec post eius obitum, vel filia vel gener præstitit. Quomodo poterunt igitur pacta Prutenica dotalia, quibus tantopere Discursus Brandenburgicus nititur, de iure subsistere? Certè cum pars integralis deficiat, totum actum corruere necesse est.

Hactenus de paciscentis vel disponentis persona: De re autem, quæ in pactum seu dispositionem venit, quid sentiendum?

Ea est, præter bona patrimonialia non pauca, non cõtemnenda, Ducatus tres: Comitatus duo: omnes & singuli amplissimi: maxima ex parte feudales, non allodiales: & quidem feuda masculina, non fœminina: feuda ex pacto & providentia in filiarum personis nova, non hereditaria: feuda non minora, sed maiora: feuda, inquam, dignitatum & Regalia: denique à Sacro Romano Imperio maxima ex parte dependentia.

Quid? an tu hæc omnia eodem iure æstimas, quo privati alicuius domum? quo agrum? quo pratum? & quidem feudum, quo allodium? Dixi & probavi, ratione personæ pacta Prutenica, quatenus ius primogenituræ continent, de iure non subsistere, cùm Dux Juliæ & Mōtium, sine consensu Procerum (qui hîc non apparet) potestatem Ducatus & terras suas transferendi in aliam familiam non habeat: Dicam nunc, ratione rei (cùm sit feudalis, & quidem talis, ut modò memini) non magis valere: quia Imperatoris & Domini directi consensus deficiat. Quòd autem auctor Discursus, in eius locum nobis Epistolam Cæsaris gratulatoriam, & oblationem, si opus sit ulterioris confirmationis, substituere conatur, non est dignum, quod in considerationem veniat: Si domus Bran-

denburgica istam epistolam ad hoc sufficere iudicâisset, nõ certè postea toties & tàm instanter Cæsaream Maiestatem hac de re per legatos & literas interpellasset.

Videat, quæso, lector, quid in pactis Saxonis de hac ipsa re sit conventum, ubi contrahentes sic loquuntur.

Wir Johannes/Hertzog in Sachsen/Schurf. 2c.
 Vnd Wir Johann Hertzog zu Gless. 2c. Sollen
 vnd wollen sambtlich mit allem fleiß bey Röm:
 Kay. Mayst. vnserm aller gnedigsten Herren / dar-
 durch ihre Kay. Mayst. auff den fall/ ob wir benen-
 te Hertzog vnd Hertzogin vnd Gless 2c. ohne mann-
 liche Erben abgehen würden / daß alsdann ihre
 Mayst. Verwilligung darzu geben wolten / damit
 die Lande beyder gedachten Fürsten / Frewlin Si-
 byllen vnserer Tochter / vnd den Erben / so ihr Ed.
 mit vnserm des Schurf. zu Sachsen Sohn mit
 Göttlicher hülff zeugen würden / pleiben / vnd daß
 Kayserliche begnadung vnd bestattung darüber er-
 langt werde.

Annon hinc sufficienter apparet, D. Principes contrahentes, Imperatoris approbationem & confirmationem sibi omninò necessariam esse iudicâsse, & quidem in debita & convenienti forma. Siquidem stylus Aulæ & Cancellariæ Cæsareæ non fert, confirmationem super negotio tàm illustri & arduo nudæ Epistolæ, quæ in alium finem scripta est, obiter inferere: Constat Confiliariis Cæsareis: constat prætereà multis aliis, hanc præcipuè causam petitioni Brandenburgicæ obsti- tisse, quòd ipsa M. Cæsareæ confirmatione sua nollet,
 atq;

atque etiam non posset reliquis sororibus iunioribus, cōtra Caroli V. privilegium successorium, ullum afferre præiudicium: & meritò: cū ne sic quidem conditionē suam meliorem reddidissent Brandeburgici; Si enim conventio ipsa de iure non valuit (sicut certè non valuit) quid potuit operari confirmatio: utpotè quæ nihil novi dat vel tribuit?

Atqui non omnis (inquit Brandeburgicæ causæ defensor) interdicta est Vasallo de re feudali dispositio vel pactio: maximè inter liberos, maximè inter eos, qui in prima investitura sunt nominati.

Sit ita sanè. Sed tamen sine Domini consensu nihil agit, qui de feudo disponit aut paciscitur, ac ne pater quidem, præsertim de feudo (quale hoc nostrum est) ex pacto & providentia novo: De eo enim patrem inæqualiter inter liberos sine consensu Domini directi disponere posse, in terminis negat *Menochius cons. 161. vol. 2.* Cui accedit *Hartmannus Pistoris à Seufelitz lib. 2. quest. 4. Mynsing. resp. 3. dec. 11. num. 33. & novissimè Rosenthal de feudis c. 7. concl. 7. num. 4. & 5.* In primis si pater feudum habeat ex gratiâ & beneficio concedentis, & nihil pro eo consequendo de suo erogaverit, *Menoch. d. cons. 161. n. 11.* Et vel maximè: quia pater V Vilhelmus, in hoc nostro casu, privilegium successorium magis contemplatione coniugis Mariæ Reginae, Imperatoris concedentis consanguineæ, quam sui ipsius respectu impetravit, ut verba procemii & subsequenter dispositionis evidenter demonstrant.

Prorsus autem ineptum & impertinens est, quod patronus Brandenburgicus, conventiones Ducis Friderici Alberti dotalitias, ex iure Juliacensi statutario confirmare & fulcire conatur: subiiciens, Principem consuetudine

tudine suorum subditorum non minus quàm iure communi ligari : Nam præterquam quod hæc regula nullis legibus nititur : ex titulo von *Heuraths Verschreibungen* (quem allegat) manifestissimè apparet : statutum hoc aliud non velle , quàm ut harum terrarum filia nobiles , quàm diu fratres earum sunt superstites , congruâ dote acceptâ , hereditatis paternæ & maternæ non sint capaces . Sed quid hoc ad nostram controversiam , quæ vertitur inter filias , non nobiles , sed Principis , fratrem nullum , ac ne alium quidem consanguineum in vivis habentes ?

Si voluit facere boni viri officium Brandeburgicus Advocatus , non debuit anteriorem statuti partem recitare , posteriorem silentio præterire ; quæ filiabus nobilibus , deficiente lineâ masculina , regressum ad omnem paternam & maternam successionem liberè (ut par est) permittit . Hereditates etiam collaterales (nisi nominatim in renunciationem venerunt) à superiori regula disertis verbis (ut extractus ipsius statuti , Refutationi huic annexus , manifestè probat) excipit .

Quod certè notatu est dignissimum , & ad jus juniorum sororum corroborandum , firmissimum , cùm filiabus Principum meritò licere debeat , quod filiabus nobilium ex statuto permittitur .

Verùm enimverò adhuc alia causa superest , quæ facit , ut filia Julienses & Clivenses , pacta dotalia Prutenica pro nullis & invalidis habeant : quia scilicet se ad privilegium successorium Caroli Quinti expressè referunt : quod tamen feudalem successionem omnibus filiabus promiscuè & æqualiter defert : nec ullam ætatis rationem habet , & per consequens , id quod in una parte adstruit , nimirum jus primogenituræ , in alterius parte per relationem rursus destruit .

Sed

Sed quicquid sit, filia tamen juniores, aut certè earum legitimi administratores, paternam dispositionem, & pacta Prutenica rata habuerunt, favori que pro se ex privilegio Carolino introducto (quod unicuique licitum est) renunciarunt: quo igitur jure vel titulo illa ipsa pacta nunc iniquitatis & nullitatis infimulabunt?

Respondeo cum distinctione: ac quidem rati habitio- nem non nego, non inficio: ea tamen conditione, ut sapè dicta pacta Borussica, quo ad vocabulum heredis, ex præfato privilegio successorio Carolino (cuius in iis relativè nominatim fit mentio) interpretationem acci- piant. Quippè cum relatum cum omnibus suis qualita- tibus Reterenti inesse censeatur, *l. asse toto ff. de hered. in- stit. l. si ita scripsero ff. de cond. & dem.* Adeò ut ex relato (si adsit) omnis explicatio petenda sit, utpote ex radice & fundamento subsequentium dispositionum, *Paris. cons. 22. num. 10. vol. 1. VVesemb. cons. 4. n. 77. latè Schraderus part. 5. cap. 2. n. 31. & seqq. de feudis.*

Præterea hæc interpretatio hoc in loco commodissimè fieri & potest & omninò debet, etiam ex jure communi feudali: quod heredum appellatione solos masculos complectitur *c. 1. §. hoc autem, de his, qui feud. dare possunt, c. 1. §. filia, de success. feud. & c. 1. de success. frat. Schurpff. cons. 47. num. 8. cent. 1.*

Et ita in Camera Imperiali unanimi calculo Domino- rum determinatum & pronunciatum esse attestatur in terminis nostris *Mynsing. obs. 72. cent. 5.* Non enim he- redis vocabulum, in feudali materia, qualitatem succes- sionis & hereditatis significat, sed qualitatem successoris, inquit *Paris. cons. 65. n. 26. vol. 3. & Gail. obs. 149. n. 4. lib. 2.*

Sed quod porrò concludit patronus Brandenburgicus, Juniores sorores favori suo, ex privilegio Carolino sibi

E

competenti: imò non solùm paternæ & maternæ, sed in favorem sororis primogenitæ, etiam fraternæ hereditati penitus renunciâsse: Id verò nullo iure sequitur, & per se manifestissimè falsum est: Nam iusiurandum & renunciatio ad incogitata, & res alias, de quibus expressè actum non est, extendi non possunt, *l. fin. C. de non num. pec. c. veniens, de iurejurand. & utrobique glossa.* Cùm enim renunciations sint stricti iuris, non venit in iis, nisi quod nominatim expressum & cautum, & de quo cogitatum est, *Mascardus de probationibus cons. 1262. n. 6. cum conclus. seqq. Mynsing. respons. 3. dec. 11. n. 69. & 70.*

Incogitatum autem id est, quod quis ignorat sibi competere, cui etiam nunquam renunciatum esse intelligitur.

Quod usque adeò verum esse dicit *Vvesemb. cons. 74. n. 60.* ut etiam, qui dubitat, utrum sibi ius competat vel non, haudquaquam ei renunciare videatur: quia dubitans comparatur ignorantibus, per *l. fin. §. sed quærebatur,* ubi *Bart. n. 2.* hoc singulariter notandum esse ait *Baldus, Cynus, & alij C. de furtis.*

Negari autem non potest, sorores secundo & tertio genitas (quarto enim genita nunquam renunciare voluit) eo tempore, cùm renunciarent, contenta privilegii Carolini ignorâsse. Id quod etiam Tertio genitam Ducissam Bipontinam movit, ut, simulac exemplum huius privilegii ad eius manus pervenit, protestatione solenni coràm Notario & testibus interposita, ea omnia, quæ isto privilegio ampliùs continerentur, sibi & heredibus suis in eventum reservaret: Quæ protestatio sive reservatio cùm emanavit, ad declarationem sensus varii & multipliciter intelligibilis, scilicet renunciationis petitiæ & promissæ omninò relevans, & non negligenda est, secundum

dum tradita à Const. Roggerio *in tract. de protest. sect. Ter-
tìo videndum, n. 19.*

Et quanquam cùm Neoburgica, tùm Bipontina re-
nunciatio se ad interiorem Prutenicam conventionem
dotalitiam in specie referat: tamen relationes hæ non
simpliciter, sed limitato modo factæ sunt, & tantùm cum
casum complectuntur, si contigerit, ducissam Prussix
primogenitam eo tempore, quo linea masculina per obi-
tum fratris deficiat, adhuc superstitem esse, atq; ita fra-
tri defuncto universaliter succedere: quæ conditio cùm
defecerit, siquidem soror primogenita ante fratrem vi-
tam cum morte commutavit: necessariò sequitur, ipsas
renunciationes secundò & tertìo genitæ sororis omni
prorsus effectu carere: cùm limitata causa etiam limita-
tum effectum pariat: & causa finita non possit producere
effectum infinitum: sed sicut limitatur potentia causæ,
ita etiam debet limitari effectus. *Gail. obs. 124. num. 6. lib. 2.
& interminis Parisius cons. 69. n. 41. part. 3. & Natta cons.
78. in fine.*

Aut si non prorsus omni effectu carent hæ renuncia-
tiones, certè ex privilegio successorio Carolino, tanquã
fundamento & relato, omninò explicandæ & interpre-
tandæ sunt. Deniq; & pacta dotalia, & renunciationes
iuniorum sororum non nisi de hereditate paterna & ma-
terna mentionem faciunt. Itaq; successio feudalis pri-
vilegiata, quæ ipsis non hereditatio iure successionis, sed
gratiosa Divi Imperatoris concessione delata est, sub fa-
ctis renunciationibus minimè continetur, tanquam in
hereditate paterna & materna minimè inclusa: sed aliun-
dè dependens, & filiabus proprio iure à Cæsaribus magis,
quàm à parentibus obveniens.

Quemadmodum neque ex verbis renunciationum,

neque ex mente renunciantium aliud elicì potest: Non ex verbis: quia appellatione hereditatis paternæ & maternæ, bona & iura aliundè filiabus acquisita non veniunt, *VVes. cons. 74. n. 82. & Gail. obs. 154. num. 6. lib. 2.* Non ex mente renunciantium: cùm filix renunciantes eo tempore ignorârint, in illis Imperii Ducatibus & feudis sibi ius aliquod ex privilegio speciali competere: & sic partim ignorantia facti: partim errore iuris communis, ad renunciandum inductæ sunt istæ sorores, quo fœminæ à feudis excluduntur, *VVes. d. cons. 74. n. 68.*

Quæ ignorantia vel ex eo satis apparet, quòd in illarum renunciationibus nulla extat illius privilegiatæ successionis mentio: ita ut verisimile sit, nihil de ea actum, nec certioratas eas fuisse super iure suo, sed dictum privilegium eiusq; contenta istis filiabus occultata fuisse: quod omninò sufficere ad hoc, ne renunciatio obstet, respondit *VVesenb. d. cons. 74. num. 74. & cons. 12.*

Accedit: quod non quidem occultata à parente, præstantissimo & optimo Principe, sed ab iis, quorum ille fidei non solùm sua omnia, sed & se ipsum credere tùm tēporis pro valetudinis ratione necessum habuit: sic ut allegationes iuris hoc in loco ab Advocato Brandenburgico adductæ prorsus nihil ad rem faciant: Quartò genita filia, eam ipsam ob causam in ullam renunciationem consentire noluit: quod utiq; non fecisset, nisi de contentis privilegii Carolini sufficienter edocta, & aliarum sororū protestationibus satis de suo jure commonefacta fuisset:

Denique si opus sit, dicta ignorantia juniorum filiarum juramento probari poterit, *gl. sing. in l. si cui. 7. §. iisdem, ad verbum doceatq; ff. de accusat. l. 1. §. si quis argentū ff. depositi. Pancr. in c. presentium num. 3. de Test.* Nam quotiescunq; pendet quid ab animo alicuius, ut nominati-
scien.

scientia & ignorantia, toties in eo juramento asserentis
statatur, ut latè confirmat *Zasius in §. sed ista n. 88. cum seqq.*
Inst. de Actionibus VVesemb. d. cons. 74. n. 76.

Ergò renunciaciones secundò & tertio genitæ filia, E-
lectricis Brandenburgicæ causam prorsus nihil juvant:
multò minus jus repræsentationis in feudali successione
ei patrocinator, per text. expressum *in lib. 2. tit. 11. de*
grad. succed. in feudo, qui sic se habet: Ad filias verò seu
neptes vel proneptes: vel ex filia nepotes seu pronepo-
tes successio feudi non pertinet: proles enim fœminini
sexus, vel ex fœminino sexu descendens, ad huiusmodi
successionem adspirare non potest: quæ verba tam clara
sunt, ut nihil esse possit clarius.

Hinc planè falsum est, quod patronus Brandeburgi-
cus de jure repræsentationis hoc loco asserit: Etsi enim
vigore Aureæ Bullæ, in successione Electoralibus in
directo limite ratione primogenituræ inter masculos re-
præsentatio locum habeat: tamen in cæteris Princi-
pum, Ducum & Comitum successione jus primoge-
nituræ ne quidem inter masculos obtinet: multò minus
inter fœminas.

Hinc tradit insignis ille juris antecessor, *Jacobus Cuiaci-
us, in d. tit. 11. de grad. succed. in feudo*: Appellatione pri-
mogeniti non contineri primogenitam: quia hæc jura,
quæ in nonnullis locis primogenito competunt, fami-
liæ conservandæ causa competant, quam fœmina non
propagat: Etenim familiæ suæ caput & finis: Itaq; con-
cludit, quod non debeant fœminis competere ulla ju-
ra primogenituræ. Et paulò antè sic loquitur: Jus re-
præsentationis hanc vim tantum habet, ut eo iure fretus,
remotior in successione cum proximiori concurrat, non
etiam ut proximiozem prorsus excludat.

Quo igitur iure, quo titulo, Electorissa Brandeburgensis sibi assem, tam in feudis quam in allodio vendicat? & quidem utrumq; iure repræsentationis?

Atqui jus repræsentationis in allodio tantum locum habet: ita tamen ut non totam hereditatem, sed partem duntaxat complectatur, per vulg. jura: In feudalibus verò hoc quidem casu neque proximitatis neque repræsentationis ratio habetur, sed ex tantum personæ succedunt, quas Divi Imperatoris Caroli gratia & privilegium habiles & capaces fecit: Nimirum sorores, quæ deficiente linea masculina fuerunt superstites: iisq; omnibus defunctis, earum descendentes masculi: Ergò neque Ducissa Prussiæ: quia tum temporis non amplius fuit superstes: neque ipsius filia: neque ipsius nepos: quia utrobique habitus & capacitas, ac qualitas, & conditio in ipso privilegio requisita, deficit: Materteræ verò non solum sunt habiles & capaces, sed etiam gradu proximiores: atque ita duplici ratione priores: quod in isto loco tradit Jacobus Cujacius, latissimè suo more confirmat celeberrimus Jurisperitus, Andreas Tiraquellus in tractatu suo de jure primogen. *quest. 10. n. 23. & seqq.* Undè consequens est, minimè subsistere, quod Discursus Brandenburgicus de jure repræsentationis hoc loco in medium attulit.

Nunc videamus: an fortè Domina Electorissa statuto Juliacensi, Clivensi & Montensi juvetur ea parte, quâ de successione liberorum nobilium disponit?

Nihil minus: Nam primùm non constat, etiam Principes & eorum liberos in successione eodem jure uti, quo sub iis degentes nobiles, quos quidem meliori conditione, quam alios privatos, sed tamen subditos esse constat.

Deindè etsi constaret: tamen statutum Juliacense in-
ten-

tentioni Brandenburgicæ planè est contrarium. Hæc enim sola aſſem vult auferre, & Materteras in totum excludere: Illud primogenito non totum aſſem, ſed ſaltem aliquid præcipui deſtinat: nimirùm prærogativam in habitatione eius familiæ primaria, quam nos vulgò **Etam-
haus** vocamus: ſi verò plures habitationes in hereditate contineantur: ſecundam ſecundo, tertiam tertio, quartam quarto aſſignat: Id quod etiam deficienti lineâ masculinâ inter plures ſorores obſervari præcipit.

In reliquis omnibus rebus æqualiter fratres, & in defectu maſculorum ſorores ſuccedunt: Cæterùm iſta prærogativa ſaltem in aſcendenti & deſcendenti linea locum habet, non in collateralium: Etenim in collateralium ordine, utpotè ſi de fratris hereditate agatur, ſicut hoc noſtro caſu, non ſolùm aſſem non aufert primogenitus vel primogenita, ſed ne minimam quidem rem loco præcipui: quæ omnia **In der Sächſiſchen Rechts und Reformations Ordnung cap. 93. von Erbtheilung** pluribus verbis continentur, ad quem locum lectorem remittere placuit: ut manifeſtè videat, neque jus commune, neque municipale, ullo modo voto Dominæ Electricis patrocinari.

Et hæc quidem ad ſubvertenda Brandenburgicæ prætenſionis fundamenta juris maioratus, pacti Unionis, & conventionis dotalitiæ breviter ſufficiant:

Supereſt, ut, quibus rationibus Anna, Duciffa Neoburgica, utpotè ſoror ſecundò genita in hac cauſa, cùm adverſus primogenitæ heredes, tùm etiam ſorores ſuas juniores nitatur, paucis videamus, atque examinemus. Hæ autem ſunt illæ ipſæ, in quarum refutatione hætenus laboravimus: nam Neoburgienſis cauſæ patroni itidem, ut Brandenburgienſes, primo loco in aciem producunt ius maioratus ſeu primogenituræ: ſecundò pactum ſeu privilegium

vilegium unionis, & postremò conventionem sororis Bipontinæ dotalitiam, ejusdemque renunciationem. De quibus ordine breviter aliquid attingamus:

Ac primùm quidem negant Neoburgenses, Dominæ Electrici Brandenburgicæ ullum jus primogenituræ competere: quod ipsius mater ante fratrem, postremum Ducem Julię, obierit: Et hoc in loco jus representationis minimè locum habeat: sed juxta prædictas conventiones dotalitias ipsa soror Neoburgensis, utpotè inter superstites major natu, in assem succedat: cùm pactum unionis toties ab Imperatoribus confirmatum, partitionem, vel divisionem Terrarum non admittat: Id quod etiam parens communis (ut pacta dotalia testantur) fieri noluerit, dum Junioribus certum dotale augmentum, in pecunia numerata, in hunc casum constituerit.

Hæc prætensionis Neoburgicæ summa est: quam sorores juniores, Magdalena, Ducissa Bipontina, & Sibylla Marchionissa Burgoviensis, iisdem argumentis refutavit quibus Brandenburgicam juri contrariam esse iam satis evincunt: quæ hoc loco iterum sigillatim repetere profus foret supervacaneum, & nihil aliud quam actum agere. Saltem hoc adiiciunt, se satis mirari non posse, cùm Neoburgenses primogenitam sororem, quàm diu vixit, eiusque pacta dotalia, tam vehementer semper oppugnaverint, iisque & verbis & literis privatim & publicè ubique contradixerint: imò solum privilegium Carolinum pro regula & norma huius successionis, quo ad bona feudalia attinet, agnoverint & laudaverint, quid illis in mentem venerit, ut mortuâ sorore primogenitâ statim, quæ prius in ipsius persona iniusta, iniqua, illegitima, imò concedentis & impetrantis voluntati & intentioni planè contraria erant, subito in secundò genitæ personam natu-

ram

ram suam mutârint, & ex iniustis facta sint iusta, ex ini-
quis æqua, ex illegitimis legitima, imò concedentis &
impetrantis menti maximè consona.

Nempè humanæ imbecillitatis & infirmatis conditio
eos sic excæcavit, ut inter iustum & iniustum, æquum &
iniquum discernere nequeant: multò minus cogitare,
quàm indignum sit, id quod quisq; suâ voce dilucidè pro-
testatus est, id in eundem casum infirmare, testimonioq;
proprio resistere, ut Imperator Iustinus Theodoro re-
scripsit, *l. generaliter 13. C. de non num. pec.* certè Parisius in
cons. 5. n. 200. vol. 4. notatu dignum censuit.

Quod verò Ducatus & Comitatus controversos in-
divisibiles semper fuisse, atq; etiamnum esse, ac proindè
uni tantùm in solidum competere posse contendunt, tã
falsum & vanum est, ut refutatione ulteriori minimè e-
geat: Neq; verò quicquid ad rem pertinet, multis inqui-
rere, an hereditas hæc divisionem admittat: cùm plures
in ea sint iam diu atq; etiamnum separatæ & distinctæ
partes, nimirum Ducatus tres, Comitatus duo, Dominia
non pauca, quàm numerus heredum & successorum po-
stulat: Sed de his suo loco & tempore fusius. Nunc ra-
tio instituti monet, ut finem huic refutationi impona-
mus.

Ubi prius breviter attingam, quid sentiendum sit de
primogenitæ filiæ debita portione in feudis, si, cùm fra-
ter moreretur, adhuc in vivis fuisset: Respondeo: etiam-
si ius feudale velit, si plures de uno eodemq; feudo novè
investiti fuerint, uno illorum absq; herede masculino dece-
dente, superstitionibus portionem defuncti non accrescere,
c. 1. § fin. d. success. feudi: Tamen hoc notabiliter fallere

in feudo, quod Imperator vel alius, superiorem non recognoscens, pluribus noviter concedit: tunc enim deficiente unius quota seu portione, reliquis consortibus, vel coheredibus ea accrescit, quæ est communis & recepta *Dd. sententia Schraderus pag. 158. Bald. in l. 1. §. in primo C. de caduc. toll. Bald. prepos. & Matth. de afflictis in c. 1. de fratribus de novo beneficio investitis.*

Id quod in nostro casu omni prorsus dubio caret: quia Imperator Carolus, itemq; Dux Wilhelmus Juliæ, omnes filias ex Maria Regina natas in feudis Imperii ubique conjunxerunt, atque ita singulis, ea feuda, deficiente linea masculina in solidum delata sunt. Ergò deficiens portio Prutenica superstitionibus debetur non tam iure accrescendi, quàm iure non decrescendi, *Mich. Grass. in recept. sentent. §. jus accrescendi quest. 9.* Idque tam ex impetrantis, quàm concedentis voluntate & intentione, quam in omnibus actibus potissimum sequimur *l. sed Celsus 6. § 1. ff. de contrah. empt. Schrad. pag. 159.*

Frustra igitur vel hanc in feudis portionem domus Brandenburgica sibi vindicat: vel domus Ducalis Neoburgica sibi asserit: quia neutrum successorium Caroli privilegium, & ratio iuris non decrescendi permittit, sed potius sororibus superstitionibus æqualiter hoc, quicquid est, attribuit.

Tu verò, ô omnipotens & æterne Deus, qui es ipsa veritas, ipsa justitia, ipsa æquitas, concordie auctor, litiū osor, fac, ut omnes & singuli, qui in hac illustri successione aliquid sibi iuris competere existimant, remota humanæ infirmitatis caligine, omissisq; omnium adulatorum & assentatorum falsis & fucatis suggestionibus, in-

stincti-

stinētibus, hortationibus, & consiliis, quod verum, quod
iustum, quod æquum est, suâ quilibet sorte contentus a-
micè & libenter amplectatur, ad solius Nominis tui glo-
riam, & Ecclesiæ Christianæ incrementum & salutem,
Amen.

F I N I S.

Tandem bona causa tri-
umphat.

E 2

H E N D E C A S Y L L A B I

Ad Lectorem.

NE lector tibi (quæso) sit molestum,
 Lectitare modò hunc licèt molesto &
 Averso genio datum libellum, ut,
 Mundi infania sponte provocantis
 Quas promsit pharetrâ insolens sagittas,
 Iratas properent adire partes,
 Justo vindice; seq; enim tuentur,
 Invitumq; alias adire partes
 Cogunt, atque alios parare amicos,
 Et sic cuspide cuspidem retundunt:
 Hostili oblinere cruore non tam,
 Quàm componere bella, fœderumq;
 Leges dicere, & his sibi perennem
 Pacem, non etiam arma præparare,
 Namq; hoc nomine sperat impetrare
 Nunc abs te veniamq; gratiamque;
 Sic scis, quod volo, perfice, ut fatis sit
 Hac viâ aut aliâ; nihil laboro:
 Sed vos, dico, odium & valete curæ,

AD

AD ILLVSTRES
ETIAMNUM SUPERSTITES
ANTIQUISSIMÆ DOMUS DUCALIS, Ju-
liæ, Cliviæ, & Montium Sorores germa-
nas, ANNAM, MAGDALENAM
ET SIBYLLAM.

Auctoris Epigramma.

Quis genius (quæso) quis vos malus impulit error,
Illustres Heroum Anima, patre matreque eadem
Progenita? Summi quas gratia Principis olim
Iusserat esse pares: quas & pia cura Parentis
Iusserat esse pares: malè vos tantam ardor habendi
In litem ut traheret: quæ tali stirpe Sorores
Prognatas minimè decet: Ah desistite cæpto
Rixandi studio: facilesq; resumite motus:
Nulla salus rixis: grata est Concordia Divis.

Respondent duæ Juniores.

Nos sumus insontes: senior soror ANNA, vel eius
Consultor potius, vitium commisit, ut arctæ

F 3

Fædus amicitia, atque adeò jus sanguinis ipsum
 Non faceret pluris, quàm spem majoris honoris.
 Quæ tribus, ANNA soror, debetur portio, quoniam
 Iure tibi soli debetur? Dixeris: annos
 Efficere, ut soli in solidum tibi competat assis:
 Falleris, & voto ipsa tuo natura repugnat:
 Quin aliud dictat Caroliq; Patrisq; voluntas:
 Ergò animum muta, Soror ANNA, lubensq; Sorores
 (Quas natura pares, quas Regia gratia fecit
 Aequales tecum) socias agnosce: nec ultra
 Fædus amicitia lacera: Concordia vincit
 Quosvis Thesauros: sicut discordia contrà
 Thesauros subito facit evanescere cunctos.

Auctoris consilium.

Erratum esse satis constat, quid queritis à quo?
 Quin promptam potius Medicinam querite morbo:
 At qualem? primùm mundi contemnite honores:
 Quelibet Imperij justis se legibus ultrò
 Subdat: & in propria causa ne munia sumat
 Iudicis: ast promptè quod jusserit arbiter æquus
 Aut judex: faciat: sua nec compendia querat
 Ex damno alterius: jubet hoc divina voluntas:
 Cesareæ edicunt leges: jus fasq; requirunt:
 Sic nati ex vobis, & qui nascentur ab illis,
 Perpetuò faciles superos & Numina habebunt,

AD.

A D

POTENTISSIMOS ET IL-
LUSTRES ELECTORES ET PRINCIPES,
de successione Iuliacensi, Clivensi &
Montensi contendentes,

Aliud Epigramma ejusdem Auctoris.

D*Vm duo bella gerunt, fit sepè, ut tertius armis
Irruat, atq; suâ spe partem privet utramq;
Ergò viri Illustres, vestram decidite litem
Iudicio: sivè arbitrio: non ense, nec armis:
Felix, alterius damno qui incommoda vitat
Propria: quiq; suâ contentus sorte, lubenti,
Quod justum est, animo facit, & se accomodat Aequo.*

Sequuntur copiae Unionis seu confœde-
rationis: itemque statutorum, de quibus in
hoc Antidiscursu relativè fit mentio.

Extract:

A D

TOPTENESSIMOS ET
LUSTRE PLAGIARUM ET
ALIA

Abbas Episcopus

D
...
...
...
...

Sequuntur copiae
...
...

Extrict

Extract: Aus der Erb-

verbündtnuß/ der Fürstenthumb Gölch/
Gleve vnd Berg/de Anno

1496.

Wir Wilhelm von

Gottes gnaden / Herzog zu Gölch /
zu dem Berg/ vnd Grave zu Ravens-
spurg / ens / Vnd Wir Johann / von derselven
gnaden / Herzog von Gleve / vnd Grave von der
Marck / anders theils / Dain kunth so als vnser bee-
der Vorfahren / vnd Aeltern / vor langen Jahren /
sich freündlich vnd natürlich vndereinander gehalten /
auch der Hochgeborne Fürst / vnser liue Dheim /
Herz vnd Bader / Herz Johann von Gleve / r. Voer-
licher gedechtnuß / vnd wir samen in güetlicher ver-
schrebenener einigung / vnd verbündtnuß gewest /
vnd wir vnser beeder lebenlang noch seyn / vnd dar

G

to in

to insonderheit wir vns hie bevor brüderlich/ freünd
 lich/treulich/vnd geleüffig tozamen getain/vnd ver
 bunden hain/vnser ain bede dem andern to blieden/
 lieff vnd leidt tosammen to lyden/vnd vns nit vone
 einander to scheiden/vmb dan solche freündtschafft
 to vermehren/to bevestigen/vnd to bestettigen/vnd
 angesien/dat wir mit vnser beeder Fürstendommen/
 vnd Landen/ein dem ander wohl gessen/vnd bele
 gen sein/hain wir nun vnser beeder Kinder/in na
 men der Hyllicher Driveltigkeit/to dem Sacramēt
 der heiligen Ehe/tozammen verhillich/verredt/vnd
 verloiffet/als solches die hillichverschreibung vnd
 vur worden daraber gemacht/vnd versiegelt/clär
 lich mit vndercheid inhalten/vn vißwiessen/vnd vñ
 der obgenanter hillig durch den willen Goiz vort
 gang gewinnet/oder durch seine Göttliche verheng
 nuß daitlicher abginge/nit vor sich gain würdet/
 vmb damoch vnd gleichwol ein luter gunst/vnd
 freündtliche eintracht/zwischen vns/vnser beeder
 Erben/vnd Nachkommen/vnser Fürstenthum
 ben/Landen(vnd vnderthanen/to erfflichen ewigen
 zyden to verblieben/Bekennen wir offenbohrlich/
 mit diesem brneve/für allen vnd jeglichen/die den
 sehen/oder hören lesen werden/dat wir dem All
 mechtigen Goide/Marien seiner gebenedider Mu
 der

der / vnd allen Goitshilligen / zu Loeve vnd Ehren /
 vnd vns beiden / vnsern Erben vnd Nachkommen /
 vnsern Fürstentomben Landen vnd Vnderthanen
 zue gude / nutz / rast / frieden / vnd wohlfahrt / vnd
 auch für ein gemein best / vns mit denselben beeden
 vnsern Fürstenthumben / Landen vnd Vndertha-
 nen / so wir jetzund hain / oder jemals erkriegen mö-
 gen / overin wohlbedachten / vnd vollkommener
 Raeden / vnd gutduncken / vns selbst vnd vnser Kai-
 de / Ritterschafft / Stede / vnd Vnderthanen / ge-
 meinlich vor vns / vnd vnser beeder Erben / vnd Nach-
 kommen / Fürsten / vnd Herrn vnser Fürstendom-
 men / vnd Landen / vns mit ganzen wahren / vnd
 vesten trewen glouen / Freündtschafft vnd gunsten /
 gelaufflich / freündlich / vestiglich / erfflich / ewiglich /
 vnd vmmere mehr zusammen gedain / vereinigt / ver-
 strickt vnd verbunden / Dain vns zuesammen / ver-
 stricken vnd verbinden / ouer inß diesem brieff genß-
 lich vnd vnderscheidenlich / beieinander zu bliuen /
 so dat vnser ain / von dem andern Khat / Trost /
 Hülf vnd beystand hain / vnd ain dem andern dain
 soll / als mit klarem vnderscheidt hierne beschriuen /
 vng geklert forlgt. DUCH ist tüschen vns beeden Her-
 zogen obgenaut / gesurwort / vnd verscheiden / dat
 wir vnd vnser beeder Erben / vnd Nachkommen /

S ij.

Fürsten

Fürsten vnd Herren / der obgenant vnser Fürstenthomben vnd Landen / vnd Vnderthanen / dieselben vnser Fürstenthomben vnd Landen / als iglich Land vnd Vnderthanen / bey ihren Privilegien / Freheiten / Breuen / Sieglen / Rechten / Herkommen / vnd Gewonheiten lassen / handhauen vnd behalten / vñ durch diß Verbundt kein vnredtliche sachen gegen sie nicht vornemen / noch vnser ain dem andern / geinen zustand / noch behülff / oeuer des andern Fürstenthomben Landen / oder Vnderthanen / vnuerschulter ding / mit dain / noch von den vnsern geschehen lassen sollen noch wollen / Sonder wir vnser Erben / vnd Nachkommen / sollen noch wollen vnserwegen vnser iglichs Vnderthanen / vnd auch vnser ein wegen den andern / vor vns Vnderthanen zu erflichen / ewigen zuden / mit anders halten / dan vorgelert / vnd als gnedige Fürsten vnd Herren / gegen iren getrewen Vnderthanen zu dain gebürth : in dieser vnser freündtlicher erflicher / vnd ewiger einunge / vnd verbündtnuß / Nemmen wir Herzog zu Gölch / zu dem Berge / vnd wir Johann Herzog zu Gleue / ic. obgenant / für vns / vnd vnser beeder Erben / vnd Nachkommen / vns vnserre Christliche Oberheubter / Nemlich vnsern Heiligen Vatter den Papsst zu Rom / vnd vnser aller gnedigste Herr zu Rom:

Röm:

Röm. Keiser/ vnd Römischen König dermassen/ so
 dat vnser einer dem andern/ wieder die Vorsender
 Götliche redeliche Vrsachen/ mit Dienst/ Hülf/
 Tröst/ vnd Beistandt/ wie vorgemelt/ nit schuldig
 vnd verbunden sollen sein: Were es auch sach/ daß
 dieser Brieff naß/ löcherig/ oder off alsonst solche
 gebrechenlich an Schrifften/ Siegeln/ off an eini-
 gen andern sachen/ Worten/ oder Buchstaben/ ge-
 cancellirt/ gequekt off in einige andere weise ver-
 wahrlofft/ vnd nit versiegelt befunden würde/ dar-
 umb soll er nit demüder möge noch macht haben/
 sondern he soll in aller massen sin/ bliuen/ vnd ge-
 halten werde/ als ein rechtschaffen briue/ der nit
 allein kein Gebrech zusagen/ oder suspicion hat/
 vnd des alzeit wahrlichen transsumpten, off vi-
 dimus hieuiß/ vnd hierauer gemacht/ genzlichen
 eingelouen/ Alle vnd jegliche sachen/ Puncten/ vnd
 Articuli/ vnd ein jeglicher darof besonder/ dieser
 vnser erflicher/ vnd ewiger Vereinungen/ vnd Ver-
 bündtnussen/ wie vorgemelt geloben wir Wilhelm
 Herzog zu Göllich/ zu dem Berg/ vnd wir Johann
 Herzog zu Gleue/ obgenant für vns/ vnser beeder
 Eruen/ vnd Nachkommen/ vnd für vnser beeder
 Fürstenthomben/ Landen/ Leuten/ vnd Vnterthan-
 nen/ die wir nun hain/ oder hernachmals kriegen
 G iii werden/

werden / bey vnsern Fürstlichen Trewen vnd Eh-
 ren / vnd in rechter geschwornen Aidsstatt / wahr /
 vest / steth / vnuerbrüchlich / erflich / ewiglich / erbahr-
 lich vfrichtig / vnd fromlich zuhalten / zu handtha-
 ben / nachzukommen vnd zuuolziehen / darwieder
 nit zu dain / thun lassen / geschehen oder schaffen ge-
 than zu werden / durch vns selbst / oder jemanden an-
 ders / von vnser oder anderer wegen / vmb einigerley
 sachen willen / die geschehen sein / oder inmermehr
 geschehen mögen.

Wir befehlen auch allen vnd jeglichen / vnsern
 beeden Nhäten / Ritterschafften Stätten vnd Br-
 derthanen / vnserer Fürstendommen / vnd Landen
 vorgeant / sammetlich vnd jeglichem insonderheit /
 allen vnd jeglichen Vorworten / Puncten vnd Ar-
 ticuli vorgeschrieben / vestiglich vnd vnuerbrochen /
 erflich vnd ewiglich zuhalten / nachzukommen vnd
 zuuolziehen / vnd nach vnser einigs / oder beeder tod /
 keine andere Fürsten noch Herrn / zu dem vorgemel-
 ten vnsern Fürstenthumben / vnd Landen nit an-
 nemmen / noch darzukommen zulassen / der off die
 hauen dan mit iren besondern Briefen / vnd Sie-
 geln diese erfliche vnd ewige verbündnuß vestiglich /
 erflich / vnd richtig / vnd fromblich zuhalten / nach
 aller noturfft gelobt / vnd die Erbverschreibung ge-
 confir-

confirmirt/vnd bestettigt / Sonder all arge list / in-
 trag / hindernuß / vnd geuehrde / die in allen dieses
 briues Puncten genzlich vnd zumahl vßgescheiden
 sein vnd bleiben sollen.

Vnd seind dieser briue zwen von wort zu wort
 gleichlautende / dern wir Herzog Wilhelm vnd Her-
 zog Johann vorgeant / iglicher einen empfangen
 vnd behalten hat / Gegeuen in den Jahren / als
 man schriue nach der Geburt Christi vnser Herrn
 1496. vff St. Catharinen tag der heiligen Junfferu.

Extract:

22

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the leaf.]

Extract: auß der Gül-

chischen / nicht allein durch gemeine Ritterschafft /
vnd Stätte / eynhellig beschlossener / Sondern auch
von der Keyf. Mayst. confirmirter vnd bestettig-
ter / in Anno 1582. zu Düsseldorf getruck-
ter Rechts: vnd Reformation
Ordnung.

Von Erbtheilungen.

Cap. 93.

Sich einem jeden Kind seines gebührenden
Vorthails / nach dem Landgebrauch vor-
behalten / Als nemblich / wo die Erbthei-
lung zwischen denen von der Ritterschafft vorge-
nommen /

nommen/vnd ihre Schwestern mit einem Heurat-
gut allerdings abgegüt. So sollen die Rittergüter
mit der bescheidenheit an den Gebrüder verblei-
ben/das der ältister Bruder / das Stammhaus vnd
Principalses/wo der nur ein ist/in seinen Graben/
Edern / vnd Zeünen / vnd was darinnen gelegen/
auch dessen Geschütz / vnd was darinnen nagelfast
ist voraus/ohn einige erstattung oder vergeltung zu
sich nehme.

So auch ein solch Stammhaus/ Vnderhochheit/
vnd Herzlichkeit hette/die soll bey demselben verblei-
ben/doch sollen in solcher Vnderhochheit vnd Herzs-
lichkeit nicht begriffen / vnd verstanden werden /
Zins/Schätzung/Pochtung/Zehend Schurmied/
vnd Mühlen / sondern soll mit demselben gehalten
werden/wie das von alters herkommen. Wo aber
mehr dann ein Haus verlassen/wann dann der El-
tiste Bruder / das ein Stammhaus / Vnd Ses/
inmassen jetztgedacht / voraus genommen / So
mag der ander Bruder / das ander Stammhaus
vnd Ses/in aller gestalt vnd manir/wie der Eltiste
Bruder gethan/voraus nehmen.

Wie dann auch / wo mehr Häuser vorhanden/
der dritt vnd vierdt Bruder thun mag.

In andern aber Stamm vnd Seshäusern/ so
durch

durch seit : Vnd Beyfell / oder sonst an ersterben
würden / Soll durch die sammetliche Gebrüder
vnd Schwestern. (Wo derhalb kein Verziegnuß
geschehe:) Gleichheit in Erbtheilung/vnd scheidung
gehalten / vnd darinnen keiner dem andern vorge-
setzt werden.

Wanuhn keine Brüder/sondern allein Schwe-
stern vorhanden / so soll zwischen denen in solcher
Erbtheilung dem Stammhäuser vnd Sessen / in
aller massen mit dem vorausziehen vnd nehmen
gehalten werden/wie jekzo von wegen der Brüeder
geordnet / zwischen den andern aber Personen / so
nicht von der Ritterschafft / vnd sonst dem gemeinen
Man sollen Gebrüder vnd Schwestern ohn eini-
gen vorzug / an allen ihren Elterlichen Gütern vnd
Haab / zu gleicher Theilung zugelassen / vnd zwischē
ihnen durchaus gleichheit gehalten werden. Doch
so viel vnser Lehengüter / Sattelgüter / Schatzgü-
ter / vnd Dienstgüter / Auch die Sollstätt vnd
Spließ / belangt / Soll vnser derwegen hievor auß-
gangener ordnung / gelebt / vnd nachkommen wer-
den.

H II.

Cap.

Cap. 94.

Von Heirathsver- schreibungen.

Sind wiewol die Vorwort vnd Beding / den
 Heirathsuerschreibungen einuerleibt / daß
 die Döchter mit einem bestimbten Pfemning / oder
 sicherer Erbschafft außbestatt / vnd dardurch von
 dem Erbfall der den elterlichen Gütern außge-
 schlossen sein sollen / nach ordnung der gemeinen be-
 schriebenen Rechten / krafftlos vnd vnbefständig
 seyn / Jedoch dieweil von alters her / in vnsern Für-
 stenthumben Gülch vnd Berg / sonderlich aber vn-
 der denen von der Kitterschafft / damit die Stäm
 vnderhalten werden möchten / dermassen löblich
 herbracht / daß die Döchter mit ihren empfangenen
 Heirathsgut begnügig seyn / vnd weiter keinen zu-
 gang zu den Elterlichen Gütern haben sollen / vnd
 dann auch redtlich vnd billich ist / daß niemands in
 Heiraths vorworten / verporthelt vnd betrogen
 werde.

werde. So sollen solche Heürathsverschreibungen: (so fern sie doch mit wissen vñ willen der Döchter/mit vnderbeschreibung / oder da sie nicht schreiben köntē / auff bitt anderer von iret wegen auffgericht:) vestiglich vnd vnuerbrüchlich gehalten vnd volzogen werden.

Vnd darumb / ob gleich die Döchter in diesem fall den gethanen verzieg/mit ihrem leiblichen Aid/ wie die gemeine geistliche Rechten erfordern / nicht bekräftiget / oder an orten da sich solches gebürt/ kein außgang gethan / vnd nach absterben der Eltern/willig vnd vhrbietig weren / ihre empfangene Heürathsgüter widerumb einzubringen vnd bezulegen / So sollen sie doch zu den Elterlichen Gütern keinen zugang haben / Sondern dauon genzlich vnd zumal außgeschlossen seyn / es were dann sach / daß die Gebrüder in dern behueff die verzignuß geschehen/ohne Leibserben mit todt abgangen weren / dann in dem fall sollen sie beschehener verzignuß vnangesehen zu der Erbfolgnuß zugelassen werden.

Dergleichen soll ihnen auch die succession vnd Erbung der Seit:vnd bevfäll: es were dann sonderlich darauff verziehen worden: In allweg vorbehalten seyn/it.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

7c 3235 Ck

m.c.

ULB Halle
004 801 431

3

VDA 17

Q. 161.

DIS
V

DE SUO

Quorum al
GICÆ

JOH

III, 58

IS
E

US

CENSI

DEBUR-
jufdem

SE.

Vc
3235

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SALZ)

